

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки і торгівлі

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
ТОРГОВЕЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО

підготовки магістра
галузі знань D Бізнес, адміністрування та право
спеціальності D7 Торгівля
освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та організація
бізнесу

Силабус освітнього вибіркового компонента **ТОРГОВЕЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО** підготовки магістра галузі знань D Бізнес, адміністрування та право, спеціальності D7 Торгівля освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та організація бізнесу.

Розробник: д.е.н., професор, професор кафедри економіки і торгівлі Павлов Костянтин Володимирович

Гарант ОП Підприємництво, торгівля та організація бізнесу

Людмила ШОСТАК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки і торгівлі

протокол №1 від 29.08.2025 р.

Завідувач кафедри економіки і торгівлі

Олена ПАВЛОВА

I. Опис вибіркового освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика вибіркового освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузі знань D Бізнес, адміністрування та право спеціальності D7 Торгівля освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та організація бізнесу Магістр	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1
		Семестр 1
ІНДЗ: немає		Лекції 10 год.
		Практичні 14 год.
		Самостійна робота 88 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

Павлов Костянтин Володимирович - доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри підприємництва та маркетингу

Контактна інформація – 097-283-08-08, pavlov.kostiantyn@vnu.edu.ua

Електронний розклад: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонент

1. Анотація освітнього компонента.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Торговельне підприємництво» є формування системи теоретичних і прикладних знань та компетенцій з питань функціонування, розвитку та регулювання торговельного підприємництва з врахуванням нормативно-законодавчих особливостей ведення торгових операцій як всередині країни так і в межах зони вільної торгівлі з ЄС.

Програма вивчення навчальної дисципліни «Торговельне підприємництво» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Підприємництво, торгівля та організація бізнесу» підготовки магістрів спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля».

2. Мета і завдання освітнього компонента – формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних і прикладних знань на основі структурно-цілісного усвідомлення та творчо-критичного осмислення сучасних тенденцій розвитку, функціонування та регулювання торговельного підприємництва у суспільстві, фундаментальних методологічних засад та теоретико-концептуальних основ торгівлі товарами та послугами, науково-дослідного апарату та науково-практичних підходів до реалізації потенціалу торговельного підприємництва як всередині країни так і на зовнішніх ринках.

3. Завдання вивчення освітнього компонента – охарактеризувати основні закономірності функціонування торгівлі товарами та послугами, що дозволить приймати адекватні управлінські рішення з питань мінімізації ризикованості торговельних операцій, вибору перспективних ринків збуту; висвітлити сучасні проблеми вітчизняного ринку товарів та послуг; сформулювати практичні навички щодо планування, нормування та організації торговельного підприємництва; надати знання з питань особливостей торговельної політики ЄС; дослідити механізм здійснення торговельних операцій в межах Угоди про асоціацію.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього		Лек.	Практ.	Сам. роб.	Ко нс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Управління ризиками на торговельному підприємстві							
Тема 1. Сутність, роль та особливості торговельного підприємництва	10		1	2	8	0	О,ДС,ДБ РМГ / 5
Тема 2. Організаційно-правові аспекти здійснення та регулювання торговельної діяльності в Україні	12		1	2	10	1	О,ДС,ДБ РМГ / 5
Тема 3. Особливості оптової, роздрібної та зовнішньої торгівлі	16		1	1	10	0	О,ДС,ДБ РМГ / 5
Тема 4. Організація та планування торговельного підприємництва	16		1	1	8	1	О,ДС,ДБ РМГ / 9
Разом	54		4	8	36	2	max 24 балів
Змістовий модуль 2. Заходи з управління торговельним підприємством							
Тема 5. Управління товарними запасами та товарним забезпеченням обороту торговельного підприємства	11		1	1	8	2	О,ДС.,Р/ 5
Тема 6. Управління матеріально-технічним забезпеченням та поточними витратами торговельного підприємства	11		1	1	8	1	О,ДС,ДБ РМГ / 5
Тема 7. Оцінка ефективності та прибутковості торговельного підприємництва	11		1	1	8	1	О,ДС,ДБ РМГ / 7
Тема 8. Конкурентоспроможність торговельного підприємства	11		1	1	8	1	О,Т,Р/ 5
Тема 9. Правові та організаційні особливості торговельного підприємництва	11		1	2	10	1	О,Т,Р/ 7
Тема 10. Механізм функціонування торговельних підприємств	11		1	2	10	1	О,ДС, ДБ,Р/ 7
Разом за модулем 2	66		12	12	44	6	max 36 бали
Види підсумкових робіт:							Бал
Всього годин / Балів	120		10	14	88	8	max 100 балів

*Методи контролю *:* ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, П – презентація роботи; Р – реферат, О-опитування, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання

У процесі виконання самостійної роботи здобувач освіти використовуючи знання теоретичного матеріалу та набуті прикладні навички за фахом, має продемонструвати здібності до науково-дослідної роботи і вміння творчо мислити та вирішувати актуальні науково-прикладні завдання. Метою самостійної роботи є набуття здобувачами освіти практичних навичок щодо засвоєння знань з теорії розвитку та управління торговим підприємництвом, вміти організовувати та створювати нові напрями розвитку бізнесу.

Для виконання роботи здобувач обирає та опрацьовує теоретичне питання.

Теми самостійної роботи

1. Суть, природа торгівлі та її місце в народногосподарському комплексі країни
2. Торгівля в системі ринкових відносин
3. Вплив торгівлі на розвиток виробництва в ринкових умовах господарювання
4. Ринок товарів народного споживання та особливості його розвитку в сучасних умовах
5. Споживання і купівельна спроможність населення
6. Товарні ресурси предметів споживання. Методика складання балансів товарних ресурсів
7. Роздрібні торговельні підприємства, їх характеристика
8. Концепція розвитку внутрішньої торгівлі України
9. Стратегія діяльності торговельних підприємств та її обґрунтування
10. Конкурентоспроможність торговельних підприємств та методи її оцінки
11. Системи та методи планування господарсько-фінансової діяльності торговельного підприємства
12. Соціально-економічна характеристика роздрібного товарообороту, його склад і структура
13. Показники роздрібного товарообороту, їх взаємозв’язок та місце у плані соціального і економічного розвитку підприємства
14. Методика аналізу роздрібного товарообороту торговельних підприємств та характеристика його іміджу
15. Планування роздрібного товарообороту за загальним обсягом
16. Стратегія зростання роздрібного товарообороту підприємства та оптимізація його асортиментної структури
17. Характеристика товарних запасів та основні етапи їх формування
18. Нормування товарних запасів торговельного підприємства: вітчизняний та зарубіжний досвід
19. Характеристика комерційних угод торговельного підприємства з постачальниками
20. Бізнес-план торговельного підприємства: зміст і порядок розробки
21. Основні засоби торговельного підприємства та підвищення ефективності їх використання
22. Класифікація основних засобів торговельного підприємства та їх структура
23. Планування розвитку матеріально-технічної бази торговельних підприємств
24. Формування та ефективність використання нематеріальних ресурсів підприємства
25. Роль фінансових інвестицій у становленні та розвитку торгівлі
26. Проблеми та шляхи підвищення ефективності використання оборотних активів торговельного підприємства
27. Оптимізація асортиментної структури роздрібного товарообороту торговельного підприємства
28. Управління товарними запасами торговельного підприємства
29. Стратегія управління товарним забезпеченням обороту торговельного підприємства

30. Нормування і планування товарних запасів
31. Управління персоналом торговельного підприємства
32. Система організації оплати праці в торговельних підприємствах
33. Аналіз показників з праці торговельного підприємства
34. План з праці торговельного підприємства та методика його розробки
35. Стратегія і шляхи оптимізації поточних витрат торговельного підприємства
36. Управління доходами торговельних підприємств
37. Економічна характеристика витрат торговельного підприємства і тенденції їх зміни
38. Управління прибутком торговельного підприємства
39. Стратегія аналізу і планування прибутку торговельного підприємства
40. Соціально-економічна ефективність господарювання торговельних підприємств, критерії і показники їх оцінки

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача вищої освіти

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. Очікується, що всі здобувачі освіти відвідають усі лекції і семінарські заняття курсу. Здобувачі освіти и мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Допускається 1 пропуск з поважних причин, який не впливатиме на систему оцінювання. Про відсутність з поважних причин доводити до відома викладача заздалегідь. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. У будь-якому випадку здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Політика щодо академічної доброчесності

Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 0,5 бали). Обов'язковою є присутність здобувача вищої освіти на модульному та підсумковому контролях. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин. Системно і регулярно переглядати лекційний матеріал, працювати з навчальною та науковою літературою. Здавати самостійні роботи та завдання у визначені терміни. Уся література, яку здобувачі освіти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем у друкованому або електронному вигляді виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Здобувачі освіти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового семестрового контролю є залік, який передбачає оцінювання засвоєного здобувачами освіти навчального матеріалу з освітнього компонента, на підставі результатів поточного контролю і модульних контрольних робіт.

VI. Шкала оцінювання знань здобувачів освіти за освітнім компонентом

<i>Оцінка в балах</i>	<i>Лінгвістична оцінка</i>
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Лігоненко Л. О. Економіка торгівлі (у рисунках, схемах та таблицях) : навч. посіб. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 228 с.
2. Міценко Н. Г. Торговельне підприємництво : підруч. / За ред. Л. В Фролової. - Одеса : Бондаренко М.О., 2018. - 640 с.
3. Коптєва Г. М. Сучасний стан та тенденції розвитку підприємств роздрібної торгівлі [Електронний ресурс] / Г. М Коптєва // Приазовський економічний вісник : електрон. наук. журн. – 2019. – Вип. 6 (17). – С. 140-143. – Режим доступу: http://rev.kpu.zp.ua/journals/2019/6_17_ukr/29.pdf
4. Лігоненко Л. О. Економіка торгівлі (у рисунках, схемах та таблицях) : навч. посіб. / Л. О. Лігоненко, А. М. Носуліч, Н. М. Новікова. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 228 с.
5. Міценко Н. Г. Торговельне підприємництво : підруч. / За ред. Л. В Фролової. - Одеса : Бондаренко М.О., 2018. - 640 с.
6. Балджи М.Д., Доброва Н.В., Однолько В.О., Осипова М.М. Торговельне підприємництво: навч. посіб. К.: Кондор, 2017. 112. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6689/1/Торговельне%20підприємництво.pdf>
7. Гаєвська Л.М., Марченко О.І. Підприємницька діяльність: підручник. Ірпінь: Університет ДФСУ, 2019. 500 с. URL: <http://ir.nusta.edu.ua/jspui/handle/doc/3485>
8. Національний стандарт України «Роздрібна та оптова торгівля» Терміни та визначення понять ДСТУ 4303 : 2004. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dt-kt.com/natsionalniy-standart-ukrayini-dstu-4303-2004-rozdribna-ta-optova-torgivlya/>
9. Основи підприємництва: підручник. За заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир: ЖДТУ, 2019. 492 с. URL: https://learn.ztu.edu.ua/pluginfile.php/61211/mod_resource/content/1/Основи_підприємництва_підручник.pdf
10. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: підручник. За заг. ред. І.М. Сотник, Л.М. Таранюка. Суми: Університетська книга, 2018. 572 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/80114/1/Sotnik_torgivlja.pdf;jsessionid=0B784293E1829BA48B4B0F54AFD12167
11. Савицька Н.Л., Мелушова І.Ю., Красноусов А.В., Олініченко К.С. Торговельне підприємництво: навч.-метод. посіб. Х.:Іванченко І.С., 2017. 214 с. URL: https://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/1835/1/посібник_Торг_предпр_для_печати2.PDF
12. Торговельне підприємництво: підручник. За заг. ред. Л.В.Фролової. Одеса: Бондаренко М.О., 2018. 640 с. URL: <http://dspace.opu.ua/jspui/handle/123456789/8682>
13. Сосновська О. О. Система економічної безпеки підприємств зв'язку: монографія. К. : Центр учбової літератури, 2019. 438 с.
14. Quantum – Finance in Perspective. Сайт, присвячений кількісним методам ризикменеджменту. Режим доступу: [http://www.quantummagazine.com/Risk Management](http://www.quantummagazine.com/Risk%20Management) Standart4360:1999. URL: <http://www.riskmanagement.com.ua>.
15. Sosnovska O. O., Zhytar M. O. Integral Valuation of the System Efficiency of Economic Security of the Enterprise. Collective Monograph Association Agreement: Driving integrational Changes / Accent Graphics Communications. Chicago, Illinois, USA, 2019. P. 109–121.

Додаткова:

1. Чорна М. В. Економіка торгівлі : навч.-метод. посіб. – Х. : ХДУХТ, 2015. – 221 с.
2. Лігоненко Л. О. Економіка торгівлі (у рисунках, схемах та таблицях) : навч. посіб. / Л. О. Лігоненко, А. М. Носуліч, Н. М. Новікова. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 228 с.
3. Міценко Н. Г. Торговельне підприємництво : підруч. / За ред. Л. В Фролової. - Одеса : Бондаренко М.О., 2018. - 640 с.

4. Куцик В. І. Шляхи та резерви підвищення ефективності використання активів торговельних підприємств / В. І. Куцик, О. І. Іванійчук // Модернізація економіки: проблеми, шляхи розвитку та перспективи : зб. наук. праць. – 2017. – С. 48-55.
5. Офіційний сайт Державної Служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Павлова О.М., Павлов К.В., Галянт С.Р. Інституціональне середовище функціонування газорозподільних підприємств: моніторинг та стимулювання": монографія. Луцьк : СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2021. 232 с.
7. Павлова О.М., Павлов К.В., Новосад О.В. Інноваційна політика підвищення конкурентоспроможності регіональних газорозподільних підприємств: монографія. Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2021. 295 с.
8. Павлов К.В., Павлова О.М., Коротя М.І. Регулювання діяльності регіональних газорозподільних підприємств України: монографія. Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2020. 256 с.
9. Писанко С.В., Романюк Р.В., Павлов К.В., Павлова О.М. Стратегія та ризики при реформуванні ринку електроенергетики в регіонах України. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки: журнал*. Луцьк. 2021. №1(25). С.16-27.
10. Руденко В.П. Менеджмент природоохоронної діяльності. Чернівці : ЧНУ, 2014. 440с.
11. Салухіна Н.Г., Язвінська О.М. Стандартизація та сертифікація товарів і послуг : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 336с.
12. Міценко Н. Г. Торговельне підприємництво : підруч. / За ред. Л. В Фролової. - Одеса : Бондаренко М.О., 2018. - 640 с.
13. Міценко Н. Г. Соціальна відповідальність як основа розвитку кооперативної торгівлі на сільських територіях в умовах адаптації до змін у ринковому середовищі / Н. Г.
14. Міценко, Д. О. Тимків, Р. Б. Годунько. Підприємництво і торгівля : зб. наук. праць. - 2019. - Вип. 25. - С. 15-24.

2.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. URL: www.rada.gov.ua
2. Кабінет Міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua
3. Міністерство аграрної політики та продовольства. URL: <https://minagro.gov.ua/ua>
4. Міністерство економіки України. URL: www.me.gov.ua
5. Міністерство соціальної політики України. URL: www.mlsp.kiev.ua
6. Міністерство фінансів України. URL: www.mof.gov.ua
7. Міністерство цифрової трансформації України. URL: <https://thedigital.gov.ua>
8. Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості. URL: <https://mspu.gov.ua/>
9. Державний служба статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
10. Міністерство інфраструктури України. URL: <http://mtu.gov.ua/>
11. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/>
12. Національна Академія наук України. URL: <http://www.nas.gov.ua>
13. Центр антикризових досліджень. URL: <http://www.anticrisis.come.to>
14. Центр інновацій та розвитку. URL: <http://www.ngoukraine.kiev.ua/ids/>
15. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
16. Державна науково-технічна бібліотека України. URL: www.gntb.n-t.org/